

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA HUMANISTIČNE ŠTUDIJE

**TEJA BREZNIK, ANIKA ČERNIGOJ, ANJA KOLAR, ANA RIHAR,
LANA SOLDAT, META STERGAR, MAŠA ZIDAR, TANJA ŽUVELA**

Ali in koliko poznamo izbrane neologizme, pozabnice in igre besed

Raziskovalna naloga pri predmetu Pomenoslovje in besedotvorje

Študijski program: Slovenistika

Mentorica: doc. dr. Jana Volk

Koper, 2021

1. UVOD

V raziskovalni nalogi so združene seminarske naloge, ki so jih študentke opravljale pri predmetu Pomenoslovje in besedotvorje. Z anketami so preverjale, ali sodelujoči poznajo in uporabljajo izbrane izraze in ali predlagajo drugačna poimenovanja. Sodelujoči prihajajo iz različnih slovenskih regij, njihov materni jezik je slovenščina, v eni seminarski nalogi pa so sodelovali govorniki, čigar materni jezik ni slovenski. Analiza je zajemala tri skupine izrazov – neologizme, pozabnice in besedne igre. V tem vrstnem redu so izrazi tudi predstavljeni v raziskovalni nalogi. Analizam sledijo še primeri geselskih člankov, ki vsebujejo (tudi) pomene in ilustrativno gradivo, ki so jih anketiranci navajali v anketah. V zaključku so zbrane ugotovitve in zaključne misli vseh avtoric.

2. GRADIVO

V raziskavi je sodelovalo 83 oseb: 73 oseb, ki jim je materni jezik slovenščina, in sicer 31 moških in 42 žensk, ter 10 oseb, ki jim materni jezik ni slovenščina, natančneje 5 priseljencev iz Bosne in Hercegovine in Srbije ki ne živijo v Sloveniji več kot 5 let, in 5 oseb rojenih v Sloveniji, ki celo življenje prebivajo tukaj, ampak so iz družin neslovenskega porekla. Po starosti smo jih razdelili v štiri skupine: do konca osnovne šole (4), do 25 let (32), do 50 let (17) in do 70/80 let (10).

Sodelujoči prihajajo iz različnih pokrajin in krajev Slovenije: iz osrednjeslovenske (Kamnik, Domžale, Vodice, Tuhinj), koroške (Slovenj Gradec), posavske (Krško), goriške (Idrija, Ajdovščina, Vipava, Kobarid, Tolmin) obalno-kraške (Koper, Lucija), savinjske (Rogaška Slatina, Paridol), podravske (Slovenska Bistrica), JV Slovenije (Črnomelj) in primorsko-notranjske (Planina).

3. ANALIZA

Študentke so izvedle ankete, ki so vključevale po 10 ljudi različnega spola, starosti, kraja bivanja, izobrazbe oziroma poklica, pri vseh sodelujočih pa so preverile, ali so prvi govorci slovenskega ali katerih drugih jezikov. Z anketo so preverjali poznavanje, razumevanje in rabo treh skupin besed – neologizmov, pozabnic in besed, ki smo jih poimenovali igra besed. Sodelujočim smo zastavili naslednja vprašanja in naloge:

1. *Ali poznate (izbrano) besedo?*
2. *Kaj po vašem mnenju pomeni?*
3. *Opazujte rabo izbrane besede v povedi.*
4. *Kako bi jo vi poimenovali?*
5. *Uporabite besedo v povedi.*

S prvim vprašanjem smo želeli preveriti, ali oziroma koliko je beseda v jeziku živa. Z naslednjim smo ugotavljali, ali tisti, ki so odgovorili, da besedo poznajo, poznajo njen pravi pomen. Nato smo sodelujočim izbrano besedo ponudili v kontekstu, iz katerega je bil viden pomen analiziranega izraza. Sledilo je vprašanje, ki nam je dalo najbolj zanimive odgovore – sodelujoči so izraz poimenovali s svojimi besedami, besednimi zvezami, sopomenkami. Odgovori na zadnje vprašanje pa so nam služili kot ilustrativno gradivo pri oblikovanju geselskega članka.

Nabor neologizmov, pozabnic in besednih iger je nastajal ob pregledovanju seznamov za besedo leta, ob spremljanju debat na družbenih omrežjih (npr. skupina Pozabnice na Facebooku) ali ob prebiranju raznih blogov (Dnevnik 2019, Ferrari Stojanović, Leemeta 2016, Majkić 2017, Portal Lupa 2017, Salobir 2019, Uršič 2020) in iz oglasov podjetja Big Bang (Big Bang 2000). Iz nabora predlaganih izrazov je vsak od študentov izbral po enega iz skupine neologizmov, pozabnic in iz igre besed. Analizirani izrazi so predstavljeni ločeno glede na skupino, v katero sodi izbrani izraz, urejeni so po abecedi. Tretji del analize pa predstavlja geselski članek za vsako od analiziranih besed.

3.1 Neologizmi

Izraz neologizem SSKJ razlaga kot “*novo besedo ali zvezo, ki še ni splošno uveljavljena, novotvorjenka*”. Neologizmi nastajajo zaradi poimenovalnih potreb – ko se pojavijo, izumijo nove stvari, jih je treba poimenovati. Nova poimenovanja se nato v jeziku lahko obdržijo ali pa ne. Nova poimenovanja lahko nastanejo tako, da nove vsebine poimenujemo z že obstoječimi izrazi, poenobesedimo že obstoječe besedne zveze, najzanimivejše pa so takšne, kjer je nova vsebina tvorjena z novimi izrazi (Stramljič Breznik 2003, 108)

Zanimiv pristop k predstavitvi samega procesa zbiranja nove leksike nudi zlasti Sprotni slovar slovenskega jezika, ki zbira živo in slovarsko še neregistrirano novejšo leksiko, ob iztočnicah pa beleži osnovne pomenske, slovnične in pragmatične lastnosti. Kot beremo v Uvodu, slovar prinaša zlasti iz/prek angleščine prevzete besede (npr. hashtag, slackline), med katerimi nekatere že imajo pravopisno podomačeno ustreznico (npr. pirsing, šejk), večinoma pa so (še) brez nje. (Voršič 2020)

Med neologizmi smo analizirali izraze čezmerek, vkožnik, petdodvanajstec, mimosvet, kavnik, drečka, barvomet in osebnica.

3.1.1 Barvomet

Barvomet je poslovenjen izraz za angleški paintball. Besede barvomet ni poznal nihče izmed sodelujočih. Izraz so si najpogosteje razlagali v povezavi z barvami, barvanjem, npr. kot pripomoček za pleskanje stene, pripomoček slikarja, igro, pri kateri mečeš barve, predmet, ki oddaja barvo, in pištolo, ki strelja bravo, ali ognjemet, ki bi ga ravno tako lahko povezavli z barvami, saj gre za “*razpršujočim se iskram podobno kratkotrajno, raznobarvno svetlobo /.../* (SSKJ). Njihove inovativne ideje za drugačno poimenovanje so bile ravno tako v povezavi z barvo: barvostrel, barvostreljanje, farbamet, barvolet, strelskibarvošpic, v enem primeru bi izraz poimenovanje povezali z bolečino, ki jo občutimo, ko nas zadenejo barvne kroglice – bolečistrel.

3.1.2 Čezmerek

Izraza čezmerek, ki se v izvornem jeziku glasi overdose, po besedah anketirancev ne pozna nihče. Razlagajo si ga v povezavi z mero kot nekaj, kar je šlo čez mero, višek, nekaj, kar je preveliko,

eden od sodelujočih pa si ga razlaga ustrezno, torej kot preveliko dozo mamil. Z omenjenimi razlagami bi tudi preimenovali izraz čezmerek.

3.1.3 Drečka

Besedo drečka pozna in uporablja samo ena oseba. Poleg že znanega pomena, da je to vrečka za pasje iztrebke, drečko povezujejo z vrečko – pomeni lahko majhno vrečko, ki je izdelana iz odpadnih materialov. Nekateri jo povezujejo z drsenjem – nekaj za pod zadnjico in s čimer se drsamo oziroma nekaj, kar drsi. Razlaga vsebuje tudi drgnjenje v pomenu čiščenje – drečka je nekaj, kar ima zvezo z drgnjenjem oziroma s čiščenjem. Drečko povezujejo tudi s človekom – pomenila naj bi osebo/nekoga, ki se dere, eden od pomenov pa je tudi deska. Predlogi za preimenovanje pa so: v povezavi z vrečko in/ali z iztrebki – vrečka za (pasje) iztrebke, zanimiva je besedna zveza pasja drek vrečka, z enobesednim izrazom pa bi ji rekli iztrebka ali žakelj.

3.1.4 Kavnik

Izraz kavnik najdemo tudi v SSKJ2 v gastronomskem oziroma kuharskem pomenu kot posodo za serviranje kave. Tudi sodelujoči izraz povezujejo s kavo, a ne nujno s serviranjem kave – pomeni jim posodo, iz katere serviramo kavo, natančneje posodo za serviranje kave na mizo za več oseb, skodelico za kavo, pripomoček za pripravo kave, avtomat za kavo, podoben pripomoček, kot je kafetiera, ali preprosto nekaj/stvar v povezavi s kavo. S svojimi besedami bi kavnik poimenovali nekoliko izvirneje kavonalivnik ali kavoserver, z že znanimi izrazi džezva oziroma džezva, kafetiera ali s splošnimi poimenovanji posoda za kavo, skodelica za kavo, skodelica.

3.1.5 Mimosvet

Izraza mimosvet, ki pomeni drugačnost, pozna malo sodelujočih, večinoma ga razložijo z besednimi zvezami nekaj čudnega, svet, ki je (malo) mimo, čuden človek. Tudi nova poimenovanja so podobna: nekdo, ki je čuden, čudaški, čudak oziroma, presenetljivo, butelj.

3.1.6 Osebnica

Izraza osebnica v pomenu profil (na družbenem omrežju) ne pozna nihče od sodelujočih. Vsi pa ga ustrezno razlagajo v povezavi z osebo – osebna identiteta, osebni dokument in fotografija profila, nekaj, kar je povezano z osebo, nekaj podobnega osebni izkaznici, osebna podoba, s katero

se nekje predstavljamo. Osebnico bi preimenovali v profil, torej v izviren izraz, osebna fotografija, osebna izkaznica, osebno podobo.

3.1.7 Petdodvanajstec

Večina sodelujočih si izraz, ki izhaja iz angleškega last minute, razlaga v povezavi s števnika pet in dvanajst – pet do dvanajstih, pet do dvanajst let, nekdo, ki opozarja na dvanajsto uro. Razlage nekdo, ki vedno zadnji trenutek naredi nekaj, nekaj, kar se zgodi zadnji trenutek, da nekdo nekaj naredi ali pride zadnji hip, človek, ki vse dela zadnjo minuto ali enostavno zadnji trenutek ustrezajo slovenskemu frazemu pet minut pred dvanajsto, ki pomeni v zadnjem trenutku. Zanimiv pa je tudi predlog nekaj v povezavi s številom otrok. Nadomestna poimenovanja so npr. last minute, torej izvorno poimenovanje, zadnji termin, petdodvanajstec ponudba tedna, za poimenovanje teden pa predvidevamo, da sodelujoči ni razbral pravnega pomena iz konteksta.

3.1.8 Vkožnik

Pomen izraza vkožnik, iz angleškega izraza piercing, smo raziskovali pri anketirancih neslovenskega porekla. Poznajo ga le tri osebe od desetih. Razlagajo si ga kot nekaj, kar je v koži, uhani ali izvorno pirsing. Z navedenimi izrazi bi tudi preimenovali analiziran izraz.

3.2 Pozabnice

S pozabnicami smo poimenovali besede, ki (mogoče) še obstajajo v jeziku, a njihova raba peša, izginja, na kar lahko nakazujejo tudi slovarski kvalifikatorji zastarelo ali starinsko, ki se pojavljajo ob določenih izrazih. Jezik živi, dokler ljudje govorijo v njem. Ko določene besede ne uporabljamo več, ta počasi umira in postaja pozabnica. Jezik se nenehno spreminja in besedni zaklad, ki ga uporabljamo danes, bo mogoče čez sto let ali več že utonil v pozabo. Izbrani izrazi iz nabora pozabnic so samka, brbunek, mižek, skomina, dražilnik, odlašek, žganjarček in dušek.

3.2.1 Brbunek

Izraz brbunek ima v SSKJ2 kvalifikator zastarelo, pomeni pa mehurček, ki se vzdiguje, kadar voda izvira, vre. 7 sodelujočih je odgovorilo, da izraz pozna, 4 pa ne. A glede na odgovore izraza ne pozna nihče, saj ni nihče navedel pravega pomena – npr. brbončice, nekaj, kar počí, bradavica,

mozolj, nekaj na koži, nekaj napihnjenega. Brbunek pa bi s svojimi izrazi poimenovali mehurčki, vrenje oziroma da nekaj vre.

3.2.2 Dražilnik

Dražilnik je sopomenka za izraz skominar, ki sicer še ni normiran, izhaja pa iz izraza skomina, ki ob kvalifikatorju ekspresivno pomeni zelo veliko željo po čem. Dražilnik najdemo v Sprotnem slovarju, slovenskega jezika, pripisana sopomenka je teaser. Na vprašanje: “Ali poznate besedo dražilnik?” so vsi sodelujoči odgovorili, da ne. Pomen izraza razumejo oziroma izpeljejo iz besede dražiti, npr. – to je nekaj za draženje in pritegovanje pozornosti, stvar, ki nas draži, stvar, ki nekaj draži (npr. sluznico, grlo); nekomu pomeni nevarne delce, ki dražijo sluznico, ostali odgovori pa so bliže dejanskemu pomenu – nekaj, kar ljudi pritegne, da si potem to stvar kupijo, reklama, ki oglašuje dober, a poceni izdelek. Izraz dražilnik bi s svojimi izrazi poimenovali oglasofilm, oglaševalnik, reklama, pričakovalnik, napovednik, predstavitev, promocija, oglas ali privlačnik.

3.2.3 Dušek

Izraz dušek ima v SSKJ2 več pomenov – s kvalifikatorjem starinsko pomeni požirek, s kvalifikatorjem zastarelo vdih in odprtina, luknja za zračenje (dušnik). Rabo in poznavanje izraza dušek smo preverjali pri udeležencih neslovenskega porekla. Večina jih meni, da izraz poznajo, razlagajo pa ga kot jogi oziroma tisto, na čemur spimo, v srbsščini, maternem jeziku anketirancev, pri katerih smo raziskovali izraz, namreč izraz dušek pomeni vzmetnico, pogovorno jogi.. Nekaj vprašanih pa je odgovorilo, da gre za vdih ali za požirek. Z navedenimi izrazi, torej jogi, vdih in požirek, bi tudi preimenovali dušek.

3.2.4 Mižek

Izraz mižek ima v SSKJ2 kvalifikator ljubkovalno, pomeni pa otroka. Odgovori na vprašanje, ali izraz poznate, so deljeni – polovica je odgovorila, da izraz pozna, druga polovica pa ga ne pozna. Razumejo ga ali v povezavi z očmi – krmeželj oziroma očesna sluz, mežikanje, da nečesa ne vidiš, asociacija na mižanje – v povezavi z otrokom – mali otrok, ali nekaj majhnega. Preimenovali pa bi ga v izraze, povezane z otrokom – dojenček, otrok, vnuk, novorojenček, malček, dete, zaspanček, ki označuje zaspanega otroka (ne krmeželj, ki je drugi pomen tega izraza).

3.2.5 Odlášek

Odlášek ima ob kvalifikatorju knjižno pomen odlašanje. Vsi anketiranci menijo, da izraza ne poznajo. Po opazovanju izraza v kontekstu so ga razumeli kot odlog, odlašanje, odložitev, brez odlašanja, brez odlaganja ali odlaganje. Z enakimi izrazi bi izraz tudi preimenovali.

3.2.6 Samka

Izraz samka ima v SSKJ2 kvalifikator navadno ekspresivno in pomeni neporočeno žensko, v frazeološkem gnezdu pa ima kvalifikator starinsko in pomen samica. Večina, približno dve tretjini, sodelujočih meni, da izraza ne pozna, zato kot pomen navajajo nekaj v zvezi z osamljenostjo, morda dom za ostarele oziroma samski dom. Anketirancem, ki so odgovorili, da izraz poznajo, pa pomeni samico oziroma samičko nekatere živali. Novi predlogi preimenovanja izraza pa so ženska, ki ni poročena, dekle, druga neporočena ženska, samska, gospodična, svobodna, ledik, sitna baba oziroma siba.

3.2.7 Skomina

Izraz skomina ima v SSKJ dva pomena: 1. kratkotrajen neprijeten občutek vzdraženosti, rahlega skelenja v zobeh ob zaužitju kake jedi, zlasti zelo kisle, trpke in 2. ob kvalifikatorju ekspresivno zelo velika želja po čem. Besedo skomina so poznali prav vsi vprašani. Večini oseb pomeni nelagodni občutek ob določenem zvoku (npr. praskanje z nohti po tabli), eni osebi pomeni veliko željo po nečem (skomine po čokoladi), dve osebi pa poznata oba pomena. Večina vprašanih ni imela nobene ideje za drugačno poimenovanje skomine, saj pravijo, da težko z novo besedo poimenujejo nekaj, za kar že imajo nek izraz. Dve osebi pa sta predlagali besedi, povezani z zvokom, cvilka in nadležnozvočje.

3.2.8 Žganjarček

Izraz žganjarček je v gastronomiji poznan kot kozarec za žgane pijače. Čeprav večina sodelujočih odgovarja, da izraza ne pozna (poznani so le zadnji skupini, v kateri so sodelujoči med 50 in 70 let), ga povezuje z žganimi pijačami in razume kot nekaj, kar je povezano z domačo žgano pijačo, moškega, ki prideluje oz. kuha žganje, kozarček, iz katerega se pije žganje oziroma žgane pijače, kotel za kuhanje žgane pijače. Večina ne bi uporabila drugega izraza, tisti, ki bi ga preimenovali, pa bi ga z narečnimi izrazi – šnopček ali štamprle.

3.3 Igra besed

Primere, ki smo jih poimenovali kot igra besed, smo zasledili pri oglasnih sporočilih podjetja Big bang. Poleg predlaganega izraza podjetje dopiše tudi njegov pomen in zaglavje geselskega članka, torej pri samostalnikih končnico za ženski in srednji spol, za roditelj ednine moškega spola, posebnosti v izgovoru in tonemski naglas, za glagole pa končnico 1. osebe sedanjika. Iz nabora ponujenih besed smo analizirali primere pokoncine, zaščitek, plesesati, blaptop, kaškoda, promontaža, kuhininja in nakupowwwati.

»V oglasnih besedilih je mogoče opazovati zlasti prekrivanke, tj. mlajši tip tvorjenk, ki nastaja s ktnitvijo in sklapljanjem dveh, redkeje več samostojnih besed, ki so na določenem mestu izrazno prekrivne. Sicherl in Žele (2018: 76) izpostavljata dva osnovna pogoja, hkrati tudi vzroka, ki ju je treba upoštevati, da lahko govorimo o upravičenosti tovrstnih tvorb, in sicer

(1) prekrivanka mora biti pomensko prepoznavna, smiselna in stilno učinkovita ter

(2) stopnja ktnitve posameznih podstavni besed se prilagaja izgovornim zmožnostim v določenem jeziku in jo sproti določa tvorec.« (Voršič 2020)

3.3.1 Blaptop

Izraz blaptop, prenosnik za blebetanje, pozna samo en od desetih anketirancev. Razlagajo si ga v povezavi z računalnikom – prenosni računalnik, ki se ne uporablja za drugo kot neumnosti, nekaj v povezavi z laptopom, osebnim računalnikom, blaten laptop – kot tablico ali v povezavi s klepetom – aplikacijo za klepet preko prenosnika, klepetalnik. Nenavadna je razlaga, da blaptop pomeni majico. Ko so prebrali besedo v kontekstu, so jo interpretirali na različne načine: prenosnik oziroma laptop, računalnik, telefon, natančneje pametni telefon, video klic, dopisovanje, chatanje ali program za chatanje, snapchat, messenger, čvekafon. Zanimivo, da so v drugi starostni skupini besedo večinsko interpretirali kot program, namenjen virtualni komunikaciji, in ne toliko kot konkretno elektronsko napravo, za kar so se večinoma odločali v prvih dveh skupinah.

3.3.2 Kaškoda

Mlajši udeleženci (1. in 2. starostna skupina) menijo, da izraza kaškoda, kasko zavarovanje za naključno škodo, ne poznajo, udeleženci 3. in 4. skupine pa menijo, da jo poznajo, a je iz njihovih

odgovorov razvidno, da ne poznajo pravega pomena. Navajajo namreč razlago ka škoda oziroma kakšna škoda. Preimenovali pa bi ga v zelo dobro avto znamke Škoda, oblika poškodbe, lep, a razbit avto.

3.3.3 Kuhinja

Izraz kuhinja, ki ga Big bang razlaga kot osebo, ki gre ponoči na skrivni prigrizek, ni znan nobenemu od anketirancev. Mnenja o pomenu besede se zelo razlikujejo: manjša kuhinja, nekoga, ki se v kuhinji dobro znajde, gospo, ki veliko kuha, povezavo s kuhinjo, beseda lahko predstavljala del kuhinje ali nekoga, ki v kuhinji rad uporablja nože, kuhinja, kuhinjo za ninje, gospodinjstvo. Ko so razbrali pomen izraza iz sobesedila, so ga preimenovali z zelo izvirnimi predlogi v lačno osebo, hranočkarja, skrivnojedca, oboževalca prigrizkov, ponogrizka, lahkonočnika ali ponočnika, lakotnika, nočnožretko, požeruha, odvisnika od hrane ali švercerko.

3.3.4 Nakupowwwati

Na vprašanje, ali poznajo izraz nakupowwwati, kupovati med več kot 15.000 izdelki v spletni trgovini www.bigbang, je 60 % intervjuvancev odgovorilo z da, 40 % pa z ne. Vsi intervjuvanci so ugotovili, da gre za nakupovanje, nekateri pa niso prepoznali pomena spletno nakupovanje, ki se skriva v www. Besedo razumejo kot iti v trgovino, nekaj kupiti, kupovanje stvari, spletno nakupovanje ali preprosto nakupovanje. Odgovori na vprašanje, kako bi preimenovali izraz, so precej podobni odgovorom na drugo vprašanje: spletno nakupovanje, nakupovanje, ogromno kupiti, nakupovanje, nakupovati.

3.3.5 Pokoncine

Večina intervjuvancev, 8 od 10, meni, da izraza pokoncine, ki pomeni, ko gredo kocine pokonci, ne pozna, 3 pa so odgovorili, da ga poznajo. Menijo, da pokoncine pomeni, da gredo dlake oziroma kocine pokonci oziroma da izraz označuje kurjo polt. Obe možnosti so tudi uporabili, ko so bili vprašani, naj izraz prebesedijo, torej bi pogosteje uporabili kurja polt ali besedno zvezo dlake, ki gredo pokonci.

3.3.6 Plesesati

Besede plesesati, plesati med sesanjem, ni poznala nobena oseba. To besedo so si razlagali kot plesati in sesati hkrati, plesati, pleskati in sesati hkrati, predmet za sesanje, pleskati, sesati plesen.

Njihove ideje za sopomenke so bile: migasati, seplesati, zibasati, vadbasesalec, plesalsa, sesaples, sesmig in plesosalec.

3.3.7 Promontaža

Promontaža pomeni profi (pogovorno za profesionalna) montaža in priklop vaših naprav. Le eden od vprašanih meni, da »se mu zdi znana«, ostali izraza ne poznajo. Razlagajo ga kot: nekaj zelo dobrega in »pro« (anketiranec izraz povezuje z angleško besedo »professional«), montažo, ki je zelo dobra, celo vrhunska, vrhunska montaža, posebna montaža, ki jo ustvarjajo le profesionalci, nekaj, kar ima opraviti z montažo, da nekaj premontiramo. Če bi za izraz uporabili svoje besede, predlagajo supermontažo, profesionalno montažo, vrhunsko, posebno montažo, dobro montažo ali premontažo. Omenimo še razlike v starostnih skupinah – najmlajši od intervjuvancev je besedo takoj povezal z angleškim izrazom »professional«, opazi se torej vedno močnejši vpliv anglizmov v našem jeziku. To pa vsekakor povezujemo tudi z računalniškimi igricami, saj se beseda »pro« zelo pogosto pojavlja, če se še tako izrazimo, v »svetu gejmarjev«.

3.3.8 Zaščitek

Izraza zaščitek, v katalogu Big banga je razložen kot dodatna zaščita po preteku garancije za izdelek do 250 ne pozna in uporablja nihče, razlagajo pa si ga kot nekaj, kar nas varuje, ščiti pred nečim, dodatno plačilo, da neko stvar zaščitiš, če je ne dobiš, jo razbiješ, nekaj, kar ščiti oz. dodatno zaščiti stvari, zaščita za obraz, nekakšna maska za obraz, zaščita za zvezke, zaščita pred nevarnostjo, npr. pokrovčki, ki jih namestimo na vtičnice, pomanjševalnico – zaščitek je manjša stvar, ki ščiti, da je nek proizvod zaščiten. Po prebranih primerih, iz katerih so razbrali pomen, bi izraz preimenovali v vrednostnik, obrambnik, progarancijsko zaščito, podaljšano garancijo, progarancijo, garancijo 2.0, bonus garancijo, dodatna garancija, garancijsko zaščito, dodatno zaščito ali dobro kupljen izdelek.

4. GESELSKI ČLANKI

V zadnjem delu seminarskih nalog smo za analizirane besede oblikovali geselske članke, ki so tehnično urejeni po vzoru geselskih člankov SSKJ-ja. Za razlago pomenov in za prikaz rabe v ilustrativnem gradivu smo uporabili odgovore anketirancev.

dušek -ška m (ū)

1. star. *požirek: Spil je dušek vina / vode.*
2. zastar. *vdih: z globokimi duški je vdihaval hladni jutranji zrak*
3. zastar. *odprtina, luknja za zračenje; dušnik: dušek v hlevu*
4. *jogi vzmetnica: Spal sem na dušek.*
5. *tisto, na čemer se spi.*

vkóžnik -a m (ô)

1. *nekaj, kar je v koži*
2. *tisti, ki je v koži*
3. *pirsing*
4. *nakit, ki se daja v telo*
5. *uhani*

kàškóda -e ž (a) (ô)

1. *zelo lep avto znamke Škoda.*
2. *beseda, ki razlaga žalost, da se je zgodila velika škoda: Ta audi je uničen, kaškoda.*
3. *vrsta poškodbe*
4. *kasko zavarovanje za naključno škodo*

kávník -a m (â)

1. *gastr. posoda za serviranje kave: iz kavnika naliti v skodelice; sami si postrezite s kavo iz kavnika*
2. *pripomoček za pripravo kave: Zjutraj si s kavnikom pripravim kavo.*

3. *naprava za kuhanje kave*: Miha, s kavnikom si sam skuham kavo.
4. *pripomoček za kavo*: S pomočjo kavnika bom skuhal kavo za vso družino.
5. *avtomat za kavo*: Kavnik je odličen avtomat za kavo.
6. *skodelica za kavo*: Kavo mi nalij v skodelico za kavo.
7. *kot kafetiera*: Kava, ki je skuhana v kafetieri, je najboljša.

dražilnik -a m (ī í)

1. *film. žarg. oglas za promocijo prihajajočega izdelka, igre, filma v obliki kratkega filma z udarnimi, privlačnimi prizori*: V prihodnjem tednu si boste lahko ogledali dražilnik za novi film Kekec, Med sprehajanjem po nakupovalnem centru, nas je presenetil dražilnik.
2. *reklama za dober, a poceni izdelek*: Videl sem odlično reklamo za poceni izdelek.
3. *nekaj, kar pritegne ljudi, da si potem to stvar kupijo*: Videl sem dražilnik za televizor, takoj ko bo možno, ga bom kupil.
4. *stvar, ki nas draži*: Brata draži dražilnik.
5. *stvar, katere namen je, da nas draži in pritegne našo pozornost*: V podjetju smo oblikovali nov dražilnik, saj si želimo, da bi bil naš izdelek dobro prodajan.
6. *stvar, ki draži naše grlo*: Novi dražilnik kar naprej draži moje grlo.
7. *opisuje nevarne delce, ki dražijo sluznico grla in spodbujajo kašelj*: S pomočjo dražilnika se končno lahko odkašljam.

zaščitek -e ž (í)

1. *trg. dodatna zaščita po preteku garancije za izdelek do 250 €*: Zagotovite si zaščitek za pametni telefon. Kupite zaščitek ob nakupu novega televizorja.
2. *dodatno plačilo, da stvar zaščitiš, če je ne dobiš, jo razbiješ*: Preko spleta sem naročil nov računalnik, dodatno sem plačal zaščito, če se po poti poškoduje.
3. *zaščiten proizvod*: Zaščitek je zaščiten televizor, mobilni telefon, pralni stroj, štedilnik ...
4. *dodatna zaščita za stvar*: Zaščitek predstavlja dodatno zaščito za stvari.
5. *zaščitek nas varuje*: Izdelali smo zaščitke za vašo boljšo varnost.
6. *manjša stvar, ki ščiti*: Manjša zaščita.
7. *nekaj zaščitiš*: Z zaščitkom zaščitite računalnik.

8. *zaščita za obraz, obrazna maska*: Prijateljica mi je kupila zaščitke za obraz.
9. *zaščita za zvezek*: Kupil sem zaščitke za zvezek.
10. *zaščita pred nevarnostjo*: Prodajamo zaščitke, ki vas varujejo pred različnimi nevarnostmi.

čezmerek -rka m (e)

1. *prevelik in nevaren odmerek mamila*: Nihče ne ve, koliko odvisnikov od trdih drog je v zadnjem času umrlo zaradi overdosa, koliko jih je bilo umorjenih in koliko jih je v resnici naredilo samomor.
2. *višek, več, kot je načrtovano*: Danes smo naredili čezmerek.
3. *nekaj, kar je preveliko*: Tega ne morem pojesti, če je čezmerek.
4. *prevelik odmerek droge*: Ni pri sebi, ker je včeraj vzela čezmerek.; Čezmerek ga je pokopal.
5. *kar gre čez mero*: To je preseglo vse meje, to je čezmerek, zares ga imam dovolj.; Tega ne bom sprejela, to je čezmerek.

žganjarček -čka m (â)

1. *gastr. kozarec za žgane pijače*: žganjarček in kozarec za vino
2. *kdor kuha žganje: za mizo sedi žganjarček*; Pohvalili so žganjarčka za tako dobro žganje.
3. *kotel za kuhanje žganja*: Pijača se kuha v žganjarčku.; Žganjarček je pristavil na ogenj, to bo veselica.
4. *kozarček za žganje*: Natoči mi žganja v žganjarček.; Žganjarček je padel na tla in se razbil.
5. *pog. šnop 'c*: Nalij mi žganjarčka.; Za zdravje bom spil enega žganjarčka.

promontaža -e ž (a)

1. *gradb.*: Promontaža d. o. o.; adaptacije in montažna dela, suhomontažna gradnja
2. *profesionalna montaža*: Danes sem gledala posnetke promontaže.; Ta promontaža je super.
3. *supermontaža*: Ni boljše promontaže kot je ta, ki jo jaz poznam.
4. *dobra montaža*: Opazoval je delavce pri promontaži.; Bil je zraven, ko so delali promontažo.
5. *premontaža*: Že večkrat je sodeloval pri promontaži.; Rad gleda promontažo.

mimosvét -á m (î ê)

1. *unikaten posameznik, oseba, ki živi v svojem svetu*: mimosvet je
2. *pog. svet, ki je mimo*: živeti v mimosvetu

brbúnek -nka m (û)

1. zastar. *mehurček, ki se dvigne, ko voda izvira, vre*: voda dela brbunke
2. pog. *pojav na koži, mozolj, bradavica*: na koži imam brbunek

pokoncína -e ž (î)

ko gredo kocine pokonci: dobiti pokoncine

- kurja polt

dréčka -e ž (é)

1. *majhna vrečka, ki jo uporabimo za pobiranje pasjih iztrebkov*: Pasje iztrebke sem pospravila v drečko.; Drečko sem vzela s seboj na sprehod.; Kdor ima psa, naj iztrebke pospravlja v drečko.; Za pobiranje kakcev mojega ljubljénčka, uporabljam drečko.
2. *oseba, ki se (rada) dere*: Res je prava drečka.; Učiteljica je drečka.
3. *predmet za drsanje, na katerega se usedemo*: Po hribu smo se spuščali z drečko.; Komaj čakam sneg, da se bom lahko drsal z drečko.

sámka -e ž (á)

1. *neporočena ženska*: Moja prijateljica je samka.; Imam sosedo, ki je samka.; Rad ima samke.; Ta bo še dolgo samka.; Ni čudno, da je samka.; Samka je gledala poročne obleke.; Vse moje prijateljice so samke.
2. *samica neke vrste živali*: Samka jelena se imenuje srna.; Med pajki samka velikokrat poje samca.

kuhininja -a m (i)

1. *oseba, ki gre ponoči na skrivni prigrizek*: Kuhininja je ponoči spet napadla hladilnik.; Kuhininja se je priplazila v kuhinjo in vzela torto.; Moja hči je običajna kuhininja.
2. *oseba, ki veliko kuha*: Naša mama je kuhininja.; Babica že celo življenje kuha, zato je prava kuhininja.

osébnica -e ž (ê)

Gre za sinonim besede profil: **profil** -a m (î) imeti lep ~; slikati koga v ~u; profilu.

1. *profil*: imam novo Facebook osebnico. Tudi jaz imam Facebook osebnico. Ustvaril/a sem si Instagram osebnico.
2. *osebna identiteta*: Iz moje osebnice so razvidni moji podatki.
3. *osebna izkaznica*: Ker mi je osebica že potekla, si moram narediti novo.
4. *fotografija profila*: Že dve leti imam enako osebico na socialnih medijih.
5. *osebna fotografija*: potrebovala sem novo osebico za voziško dovoljenje.

odlašek -ška m (â)

1. *knjiž. odlašanje*: Zdaj pa začnimo, odlašek je bil dosti dolg. / brez odlaška, odlaškov je opravila svojo dolžnost / Č.e bo odlašek za seminarsko nalogo predolg, boš kasneje to obžaloval/a / Z odlaškom se je prijavila na tečaj. / Pospravi za seboj. Brez odlaška.
2. *odložitev*: Brez odlaška moram najprej pospraviti sobo, nato pomiti posodo.
3. *da nekaj odlašaj na kasneje*: Odlašek nam ne olajša, kar je potrebno narediti.
4. *odlagati/odlaganje*: Dovolj odlaška, začni telovaditi.

nakupowwati -ujem nedov. (á û)

1. *besedna igra iz besedne zveze spletno nakupovanje*: kupovati med več kot 15.000 izdelki v spletni trgovini www.bigbang.si / Obožujem nakupowwanje. / Ko so trgovine zaprte, se poslužujem nakupowwanja. / Rad/a imam nakupowwanje.
2. *iti v trgovino*: danes moram iti nakupowwat, saj nam je zmanjkalo hrane.
3. *kupovati stvari*: grem nakupowwat v trgovino.
4. *nakup*: vsak teden opravim nakupowwanje.
5. *nakupovati*: ni ti treba prekomerno nakupowwati.
6. *nekaj kupiti*: odšla sem v trgovino samo nekaj nakupowwat.

pétdodvanajstec in pétdodvanájstec -tca m (â; á)

1. *nanašajoč se na ponudbo potovalne agencije za potovanje po znižani ceni tik pred njegovim začetkom*: kupiti letalsko karto petdodvanajstec in kupiti petdodvanajstec letalsko karto; petdodvanajstec ponudba tedna in ponudba tedna petdodvanajstec
a) *sin. last minute*: last minute aranžma, ponudba last minute

2. nav. ekspr. *nekdo, ki vse dela zadnjo minuto*: veljati za petdodvanajstec med sodelavci biti poznan kot nekdo, ki vse naredi zadnji trenutek
3. *ko je ura pet minut pred dvanajsto*: ura kaže petdodvanajstec
  - nav. ekspr. spametovati se na petdodvanajstec komaj še pravočasno; nav. ekspr. izteka se petdodvanajstec, pohiteti moramo, da bo dokumentacija oddana v roku bliža se zadnji trenutek; nav. ekspr. zopet je udaril petdodvanajstec naredil je nekaj zadnji hip; nav. ekspr. petdodvanajstec je ujel vlak vstopil je, tik preden je vlak odpotoval
4. pog. *pet do dvanajst let*: čaka ga petdodvanajstec zaporne kazni
5. nav. ekspr. *nekdo, ki opozarja na bližajoči se rok za dokončanje nečesa*: petdodvanajstec nas priganja k delu; oseba, ki se zaveda, da je čas za opravljanje nekega dela omejen in se izteka

mižek -žka m (ī)

1. zastar. ljubk. *deček ali deklica v prvih letih življenja*: Naš mižek spet nagaja.
  - a) sin. *otrok, malček, dete*
2. *otrok do prvega leta starosti*: Mižek malo spi in veliko joka.
  - a) sin. *dojenček, dojenče, dojenec, mali, najmanjši, tamali*
3. *otrok do štirih tednov starosti*: Sosedovi so dobili mižka.
  - a) sin. *novorojenček, novorojenče, novorojenec*
4. *sin sina ali hčere*: Naš mižek pridno raste.
  - a) sin. *vnuk, vnukec*
5. *kdor (rad) spi, navadno otrok*: Mati je komaj zbudila mižka.
  - a) sin. *zaspanček*
6. pog. *gib veke, pri katerem se oko zapre in takoj spet odpre*: Tujek v očesu je izzval več zaporednih mižkov.
  - a) sin. *mežik*: pogosti mežiki so lahko obrazni tik; knj. izroč. *pomežik*: En pomežik traja nekaj milisekund.
7. pog. *z zapiranjem in odpiranjem oči, zlasti enega očesa, izražati kaj, opozarjati na kaj*: Ženskam je namenil pomenljiv mižek.; Vrnila mu je mižek.; osvajalski mižek
  - a) sin. *mežik*: mežik dekletu; knj. izroč. *pomežik*: pomežik prijatelju
8. pog. *imeti zaprte oči*: mižek med poljubom
  - a) sin. *mižanje*: mižanje ob močni svetlobi

9. ekspr. *izcedek očesnih žlez, navadno strjen in pomešan z gnojem*: odstraniti mižek
a) sin. *krmeželj*: oči, zalepljene s krmežljem; nav. ekspr. *krmežljavček*: V kotu očesa je imel krmežljavček.; ekspr. *zaspanček*: izmiti si zaspančke iz oči
10. nav. ekspr. *zelo majhen*: Moje stanovanjce je pravi mižek.

bláptop -a m (â)

I. pog. *računalniška naprava, ki se veliko uporablja za dopisovanje, zlasti lahkotne pogovore, čvek, klepet*

1. pog. *osebni računalnik, ki v enem ohišju združuje vse enote namiznega računalnika in zaslon, lahko deluje na polnilne baterije in se da prenašati*: Za klepetanje uporabljam blaptop.; Sestra nenehno visi na svojem blaptopu.; Razočaran je zaprl svoj blaptop.

a) sin. *prenosni računalnik, prenosnik*

2. *manjši brezžični telefon, s katerim lahko v mobilnem omrežju vzpostavimo telefonsko zvezo z drugim telefonskim naročnikom*: Brez svojega blaptopa ne grem nikamor.; Omislil sem si nov blaptop.

a) sin. *mobilni telefon, mobilnik, pametni telefon*, ekspr. *čvekafon*: Ure in ure se pogovarja po čvekafonu.

3. *majhen prenosni računalnik v obliki ploščice z zaslonom na dotik*: V prostem času veliko uporabljam blaptop.

a) sin. *tablični računalnik, tablica*

II. pog. *sinhrona komunikacija lahkotne narave med uporabniki interneta*

1. pog. *tekstovni klepet*: več ur trajajoč blaptop

a) sin. *dopisovanje, chat*

2. *video komunikacija*: Dobimo se za en blaptop ob 18.00.

b) sin. *videoklic*

III. pog. *računalniška aplikacija, program, ki omogoča sočasno komunikacijo med uporabniki*: Dopisovanje prek blaptopa je najpogostejša oblika komunikacije v času karantene.; Po blaptopu je poslal vabilo na svoj rojstni dan.

a) sin. rač. *klepetalnica, chat room*

IV. pog. *zelo umazan prenosni računalnik*: Očistiti moram tale svoj blaptop.; Moj prenosnik je tako zamazan, da je že pravi blaptop.

V. pog. *vpadljiva majica brez rokavov*: Oblečena v blaptop z zanimivim potiskom je vzbudila pozornost vseh na zabavi.

barvomèt méta in mêta m (è é, é)

1. *športna igra, pri kateri se izstreljujejo želatinaste kroglice, ki zadetega igralca označijo z barvo in s tem izločijo iz igre*: igrati paintball; poligon, puška za paintball; tekmovanje v paintballu

2. *pripomoček za pleskanje stene*: Stene pleskam z barvometom.; Pri pleskanju stanovanja si pomagam z barvometom.

3. *ognjemet*: Za novo leto smo imeli barvomet.; Opazovali smo barvomet.

4. *igra, pri kateri mečeš barvo*: Igrali smo se barvomet.; Grem na barvomet.

sin. paintball, barvostrel

skomína -e ž (i) nav. mn.

1. *telesni občutek zaradi odpora, strahu*: Če praskaš po pločevini, dobim skomine.

// *temu podoben kratkotrajen neprijeten občutek vzdraženosti, rahlega skelenja v zobeh ob zaužitju kake jedi, zlasti zelo kisle, trpke*: dobiti, imeti skomine po nezrelem grozdju, jabolkah /
Že ob pogledu na trpke lesnike so se mu delale skomine.

2. *ekspr. zelo velika želja po čem*: Skrila sem bonbone, da otroku ne bi delali, vzbujali skomin. /
Obšle so ga skomine po jagodah. /pregnati komu skomine po tuji zemlji
sin. sla

skomínati -am nedov. (í)

1. *brezoseb. imeti kratkotrajen telesni občutek zaradi odpora, strahu*: Ne praskaj po zarjaveli pločevini, ker me skomina.; Ko je gledal, kako nerodno seka, ga je kar skominalo.

// *neprijeten občutek vzdraženosti, rahlega skelenja v zobeh ob zaužitju kake jedi, zlasti zelo kisle, trpke*: Če jem nezrelo grozdje, me skomina.; Po jabolkah jo skomina.; Skomina ga po zobeh. / v osebni rabi zobje me skominajo

2. *povzročati kratkotrajen neprijeten občutek vzdraženosti, rahlega skelenja v zobeh ob zaužitju kake jedi, zlasti zelo kisle, trpke*: Limone marsikoga skominajo.

// *povzročati temu podoben telesni občutek zaradi odpora, strahu*: Sintetične tkanine jo

skominajo.

3. brezoseb., ekspr. *čutiti željo po čem*: Vedno ga je skominalo po slavi.; Prav skomina ga, da bi jo vprašal. / Skominalo jo je po koščku domače potice.; Skominalo se mu je po prijateljih. / Že dolgo ga skomina po sosedovem gruntu.

sin. nar. delati lušte

plesesáti in **plèsesati** plesesám nedov. (á ë â)

1. *plesati med sesanjem*: Plesesala sem po sobi.; Kadar pospravljam sobo, plesesam v ritmu glasbe.

2. *plesati*: Preplesesali smo vse plese.; Včeraj sem plesesal sambo.

5. ZAKLJUČEK

6.

V zaključku skupne raziskovalne naloge navajamo zaključne besede vseh študentk.

Raziskovalna naloga takega tipa mi je bila zelo všeč. Delo je bilo zelo poučno, saj sem se naučila sestaviti slovarski sestavek, ki sem ga prej le gledala po raznih slovarjih. Vsekakor je bila raziskovalna naloga zelo koristna. Poleg tega pa je bila še zabavna, saj smo se z intervjuvanci precej nasmejali, ko smo prebirali odgovore drug drugega. Všeč mi je bilo, ko sem lahko spremljala različna mnenja sodelujočih, hkrati pa videla, ali razmišljamo enako, podobno ali čisto drugače. Ali gremo vsaj v isto smer? Sama naloga mi ni povzročala preglavic, saj sem se dela lotila z dobro voljo in kot vemo, je z nasmehom iti v neko delo takoj lepše in enostavneje. (Ana Rihar)

Z anketo sem prišla do zaključka, da sta mimosvet in brbunek za anketirance nepoznani besedi. Besedo pokoncine je večina poznala oz. so najverjetneje sami ugotovili njen pomen. Za besedo mimosvet so prav tako nekako logično sklepali, kaj bi lahko pomenila, vendar je le eden izmed anketirancev pravilno odgovoril. Tudi sama nisem poznala pomena besed, za pokoncine sem sicer lahko logično sklepala, kaj bi pomenile, mimosvet in brbunek pa sta bili tudi meni neznani. (Anika Černigoj)

Vsem mojim anketirancem je materni jezik slovenščina, zato jim te naloge oz. vprašanja niso povzročala prevelikih težav. Malce so se poigrali z besedami in njihovimi pomeni, nekateri odgovori so bili zelo izvirni. Predvsem sem se zabavala pri branju odgovorov, ki so se nanašali na to, kako bi sami poimenovali to besedo. Ponekod so si bili odgovori zelo podobni, in če ne bi vedela, da so vprašalnike reševali samostojno, bi mislila, da so si med seboj pomagali, prepisovali. Tudi pri zapisovanju lastnih povedi niso imeli težav, vsi so povedi zapisali smiselno in v kontekstu z dano besedo (kavnik, dražilnik in zaščitek). Sklepam lahko, da so vsi anketiranci razumeli pomen besed, saj so jih znali pravilno uporabiti v povedih. Zanimivo je to, da se odgovori med seboj niso bistveno razlikovali glede na spol, starost, izobrazbo in kraj prebivanja. Pred začetkom sem bila prepričana, da se bodo odgovori pri vseh treh besedah razlikovali vsaj glede na starost anketirancev. So pa se odgovori pri besedi zaščitek razlikovali glede na spol, saj so ženske predstavnice besedo bolj povezovale s kožo, nego kože, obraza (zaščita obraza, obrazna maska),

moški predstavniki pa jo besedo povezovali bolj s tehničnimi stvari oz. so menili, da gre na splošno za zaščito nekih naprav. Vseeno pa moram priznati, da so bila nova poimenovanja besed bolj izvirna pri mlajših predstavnikih kot pri starejših, bistveno bolj sem se zabavala ob branju odgovorov mlajših predstavnikov. Raziskovalna naloga je bila zanimivo, predvsem pa poučno delo, saj sem spoznala tri nove besede, ki jih do zdaj še nisem poznala, niti jih še nisem slišala oz. zasledila. Sestavljanje anket ter zbiranje in urejanje podatkov mi ni povzročalo težav, saj je bil vzorec anektiranih relativno majhen (12 oseb), zato mi to delo ni vzelo veliko časa. Prav nasprotno – ob tem sem se zelo zabavala, saj so bili odgovori in njihovo razmišljanje, ideje za nova poimenovanja zelo izvirni, nekateri zabavni. Naučila sem se pisanja slovarskega sestavka, tega do zdaj še nisem počela. Tudi to mi ni povzročalo večjih težav, saj smo se na predavanju naučili teoretični del, se pogovorili, kaj in kako slovarski setavek izdelamo, zato praktični del ni bil preveč zahteven. Če se mi bo še kdaj ponudila kakšna podobna priložnost, jo bom z veseljem sprejela, saj mi je bilo to delo všeč in bi z veseljem spoznala še kakšne nove in zanimive besede, ki se pojavljajo v jeziku in jih večina še ne pozna. (Anja Kolar)

S to majhno raziskavo lahko ugotovimo, kako različne so percepcije jezika. Jezik gradijo ljudje, ki ga uporabljajo. Priseljenci drugače gledajo na besede, ki jih ne poznajo, in ugotavljajo pomen iz tega, kar jim je znano. To vidimo v primeru besede dušek. Slovenci seveda niso imeli problema pri prepoznavanju pomena, beseda jim je bila znana ne glede na to, da je označena kot pozabnica. Ampak zanimivo je, da so študenti priseljenci označili to besedo kot znano in ji dodali nov pomen v okviru slovenščine. Pri besedi vkožnik, besedi ki še ne obstaja v SSKJ, je samo slovenska študentka predpostavila točno razlago pirsinga, ostali so imeli težavo z ugotavljanjem pomena. Ta beseda je vsem izgledala smešno in večinoma so vsi imeli vprašanje, če to obstaja in če se šalim. Igra besed, primer kaškoda, me je spominjala na miselni proces rešitve problema neznanega pomena. Priseljenci niso poznali te besede, ampak so izhajali iz delov besede, ki jih poznajo, kakšna je škoda. Naloga je bila zelo zanimiva. Na zabaven način v pogovoru sem ugotovila, da se ne zavedamo, da besede, ki jih uporabljamo, beremo ali slišimo, analiziramo mogoče na popolnoma napačen način in zaradi tega ne ustvarjamo popolnega komuniciranja. Ko raste besedni zaklad, je možnost nesporazuma seveda manjša, in tisti, ki se bolj izobraženi, berejo več, bolj so izpostavljeni jeziku, z njim lažje delajo in se lažje ukvarjajo z besedami, ki jih nikoli prej niso slišali ali prebrali. (Lana Soldat)

Vsem osebam, ki sem jih anketirala, je materni jezik slovenščina, kljub temu pa so jim vprašanja predstavljala manjše težave. Anketa jim je dala priložnost, da se z besedami in njihovimi pomeni malce poigrajo. Nekateri odgovori so me presenetili in navdušili, saj nisem pričakovala, da si bo kdo izmislil nove besede za preimenovanje že obstoječih (drečka, samka in kuhinja). Veliko odgovorov je bilo podobnih, zato sem na začetku mislila, da bo analiza dolgačasna, pa kljub temu ni bila. Največ težav je povzročal drugi del prvega vprašanja, torej kaj po mnenju sodelujočih pomeni določena beseda. Pri tem vprašanju so me skoraj vsi anketiranci vprašali, kaj naj napišejo in če imam jaz mogoče kakšno idejo. Seveda jim odgovora nisem mogla dati. Sodeč po odgovorih so na koncu ankete vsi razumeli pomene vseh besed, saj so jih v povedi znali vsi pravilno uporabiti. Glede na spol in starost se odgovori med seboj niso veliko razlikovali. Tukaj sem pričakovala razlike, sploh med prvo in zadnjo starostno skupino, saj so, kljub temu da imajo vsi za materni jezik slovenščino, vseeno rastle z različnimi poimenovanji določenih stvari v istem jeziku. Pričakovala sem manjše zaplete pri osnovnošolcu. Zdelo se mi je, da bo njemu treba bolj pojasnjevati določena vprašanja, vendar se je to zgodilo pri najstarejši starostni skupini. Najbolj me je pozitivno presenetilo to, da je osnovnošolec vsa vprašanja iz ankete razumel takoj, ko jih je prebral, na kar sem sicer upala, vendar tega, glede na ostale starostne skupine, nisem pričakovala. (Maša Zidar)

Moji intervjuvanci so najmanj poznali besedo osebnica, tudi meni je ta povzročala največ težav. Spletna svetovalnica Leemeta mi je na vprašanje, kaj pomeni neologizem osebnica zapisala, da gre za slovensko ustreznico profila. Pri odgovorih je imel velik vpliv starost in spol intervjuvancev. Predstavniki prve starostne skupine so besedo osebnica lahko iz konteksta prepoznali kot profil, saj so jim domači vsi socialni mediji, ki vsebujejo profil, starejšim pa ne. Pri pozabnici – odlašek – pa so si mogoče tudi pomagali s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika. Zelo me je presenetil upokojenec, saj je besede prepoznal. Pri pozabnici odlašek intervjuvanci niso imeli veliko težav, niti mlada populacija. Pri igri besed – nakupowwanje – pa so vsi prepoznali, da gre za nakupovanje, a le trije iz prve starostne skupine, da je tukaj mišljeno spletno nakupovanje. Zelo me je presenetila makedonska govorka, saj so bili njeni odgovori zelo blizu pravilnim ali celo pravilni. Menim, da so intervjuvanci po tretjem vprašanju razumeli pomen vseh treh besed, saj so jih smiselno uporabili v lastni povedi. (Meta Stergar)

Večina anketirancev pred reševanjem ankete ni poznala besed petdodvanajstec, mižek in blaptop, kar me ne preseneča, saj gre za besede, katerih raba ni zelo razširjena. Analiza rezultatov ankete mi je bila zelo zanimiva, saj so se sodelujoči izkazali z zelo ustvarjalnim razmišljanjem. Pri tem se opazila, da so največ presenetljivih, zanimivih in različnih pomenov tvorili udeleženci v tretji in četrti skupini (med 41 in 60 let). Mlajši udeleženci iz prve in druge skupine (od 20 do 39 let) so besede večinoma interpretirali na zelo podoben način. Vsi skupaj so v primeru besed petdodvanajstec in mižek, preden so prebrali njuno rabo v kontekstu, tvorili mnoge presenetljive sekundarne pomene, kar mi je bilo v pomoč pri sestavljanju slovarskih člankov. V primeru besede blaptop pa so, preden so prebrali njeno rabo v kontekstu, večinoma intuitivno ugotovili, da je povezana z računalnikom, tehnologijo. V primeru besed petdodvanajstec in mižek je velika večina anketirancev po prebrani rabi v kontekstu navedla pomen, ki je skladen z njunim primarnim pomenom. Nasprotno pa je v primeru besede blaptop večina pripisala besedi drugačen pomen od tistega, ki je naveden v Bigbangovem oglasu kot primarni. Zaradi tega sem se v tem primeru odločila, da kot primarni pomen uporabim tistega, za katerega se je izkazalo, da ga razume večina. (Tanja Žuvela)

Raziskovalna naloga se mi je zdela zelo zanimiva, saj sem spoznala dve novi besedi. Nisem vedela, da je beseda barvomet slovenska različica besede paintball. Všeč mi je bilo, da sem lahko delala z ljudmi. Ko sem razmišljala, kako bi sama odgovorila na vprašanja, ki sem jih postavljala sodelujočim, sem ponovno dobila potrdilo, kako zelo se ljudje razlikujemo med seboj. Samo v enem primeru je prišlo do tega, da sta dve osebi predlagali enako poimenovanje za sopomenko, sicer pa so se odgovori močno razlikovali. Tu se lahko opazi tudi stopnjo domišljije osebe. Prvič v življenju sem tudi skoraj popolnoma sama sestavila slovarski sestavek. Zdelo se mi je zahtevno, saj je toliko stvari, ki jih moraš dobro premisliti, preden se dokončno odločiš za zadnjo rešitev problema. Moja predvidevanja na začetku raziskovanja so se uresničila. Res večina oseb ni poznala besed barvomet in plesesati, čeprav so nekateri precej dobro ugibali. Prav tako sem pravilno domnevala, da bo večina oseb poznala besedo skomina. Moram pa priznati, da nisem vedela, da skomina pomeni tudi veliko željo po nečem. (Teja Breznik)

7. LITERATURA

Big Bang, 2020. "Nakupowwati."

https://education.issuu.com/vsikatalogi/docs/big_bang_katalog_5b00fec5c5d153/24.

Big Bang, 2020. "Kunininja." <https://www.bigbang.si/kuhininja/>.

Big Bang, 2020. "Katalog do 18. 1. 2020". <https://katalog.bigbang.si/katalog-3/?Page=8>.

Dnevnik, 2019. "Beseda leta: Drečka? A, saj res!" <https://www.dnevnik.si/1042856578>.

Ferrari Stojanović, Uroš. "Mar nam je! Novotvorjenke."

<https://sites.google.com/site/urosferraristojanovic/mar-nam-je/novot>.

Fran, 2020. *Slovar inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*. <https://fran.si/>.

Leemeta, 2016. "Jezikovne dileme. Neologizmi hrustopek, nosiglas in mnogovoz – ali veste, o čem govorimo?" <https://www.leemeta.si/blog/jezikovne-dileme/neologizmi-hrustopek-nosiglas-in-mnogovoz-veste-o-cem-govorimo>.

Majkić, Marko M. 2017. "Hamburger = mesni krof, džezva = kavnik, izijeb = kavč ...

Slovenščina za telebane ..." <http://donmarkom.blog/2017/05/02/hamburger-mesni-krof-dzezva-kavnik-izijeb-kavc-slovenscina-za-telebane/>.

Portal Lupa, 2017. "Vedno več predlogov za nove besede".

<https://www.lupaportal.si/vsebina/aktualno/vedno-vec-predlogov-za-nove-besede/>.

Salobi, Andrej, P. B. 2019. "Pozabljene slovenske besede."

<https://www.rtv slo.si/kultura/jezikovni-spletovalec/pozabljene-slovenske-besede/491491>.

Stramljič Breznik, Irena. 2003. "Besedotvorna tipologija novonastalega besedja s področja mobilne telefonije." *Slavistična revija* 51/posebna številka, 105–118.

Uršič, Manca. 2020. "10 slovenskih besed, ki jih niste še nikoli uporabili." <https://jezikovni-poklici.si/uporabni-viri/10-slovenskih-besed-ki-jih-niste-se-nikoli-uporabili/>.

Voršič, Ines. 2020. "Priložnostnice kot motivacija pri usvajanju besedotvorja v šoli." *Slovenski jezik in književnost v srednjeevropskem prostoru*, ur. Matej Šekli, Lidija Rezončnik, 201–210. Gradec/Graz in Maribor: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije. https://zdsds.si/wp-content/uploads/2020/11/SSK-2020-zbornik-2020_web_fin.pdf.